

Regale Sacerdotium Romano Pontifici Assertum

Sfondrati, Celestino

[Sankt Gallen], 1684

§. XIII. Supremam in Christi Ecclesia potestatem penès Romanum Pontificem, non Concilium esse, rationibus evincitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63125)

§. XIII.

Supremam in Christi Ecclesia potestatem penes Romanum Pontificem, non Concilium esse, rationibus evincitur.

Summaria.

1. *Primæ ratio ex perfectione statûs Monarchici, ubi insignia testimonia expenduntur SS. Hieronymi, Athanasii, Thomæ Aquinatis, & Nicolai Sanderi.*
2. *A causa efficiente potestatis Ecclesiasticæ: ubi ostenditur supremam in Ecclesia potestatem Concilii datam à Christo Domino nunquam fuisse.*
3. *A causa exemplari: cum enim Concilium representet Ecclesiam Universalem, sicut hæc Pontifici Romano subjacet, ita & Concilium.*
4. *A causa finali, propter quam supremam potestatem Conciliis conferunt.*
5. *Ab infelici eventu.*
6. *Ex defectu iudicis controversiarum.*

I.

Prima Ratio desumitur ex forma Regiminis monarchici Christus enim, ut maximè Ecclesiam dilexit, sic illi optimè consultum voluit, nec enim amor Dei est sterilis, & intra corticem hærens, sed in florem, fructumque erumpit, quantumque diligit, tantum agit. Jam verò optima gubernandi forma est monarchica, uno Principe ad clavum sedente

400 Lib. II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem
sedente. Unus Princeps semper in promptu est, accinctusque ope-
ri: multi ex locis situ, moribusque remotis difficile, & serò con-
veniunt; interim dum medici, & tam multi, & tam sparsi, lon-
gèque positi cum remediis accurrunt, malum aut invaluit, aut æ-
grum consumpsit. Unus secum facile convenit, sibi que obstri-
ctos facile imperio & potestate ad exequenda semel destinata im-
pellit cogitque. Multi ut ingenio, moribus, doctrinâ, affectu
dissentiant; ita in unam sententiam, per tot impedimenta, remo-
râsque difficilius conspirant, & in factiones scinduntur, sibi Eccle-
siæque fatales, ut in Conciliis Pisano & Basileensi patuit. Sub
uno capite omnia magis ex ordine proveniunt, sicut ex adver-
so ple umque multitudini confusio miscetur. Tolle gubernatorem
navi, Ducem exercitui, ovibus Pastorem, quem ordinem tenebunt,
imperio in multos translato? Legat, cui vacat omnia, quæ hacte-
nus sunt celebrata Concilia, videbit quot de loco, de modo, de re-
bus ipsis æstus animorum fuerint, agitationesque sententiarum, nul-
lum exitum habituræ, nisi cum summa potestate præsedisset unus
latæque sententiæ finem litibus dixisset. Unus Deo facilius unitur,
ab eoque in iis, quæ fidei sunt, ducitur, quàm multi; non quidem
ex parte Dei, cuius æque ad multos ac unum potentia extenditur,
sufficitque, soli similis, qui non majori operâ multos, quàm unum
irradiat; sed ex parte hominum, earumque dispositionum, quæ ad
supremum regendi munus sunt necessaria; semper enim unum fa-
cilius reperies, quàm multos summæ potestati parem; maxime cum
huic uni consilia hominum doctrinâ, studio, experienciâ insignium
non desunt, qualis Romanus Pontifex est. Sub uno Principe diu-
turnum est regnum, firmum florensque, ac in diversa, & hostilia
magis paratum, munitumque; facilius enim inter multos & pa-
res invidia, & ex hac emulationes ac bella civilia gliscunt, & ubi
multi imperant, cura paucorum est; ut aliena spectamus, quæ com-
munia sunt, & ideo negligimus: nec facile reperias, cui non plus
doleat furtum domi suæ factum, quantumvis mediocriter, quàm
hostilis in Patriam inersus; quia hoc commune bonum, illud pro-
prium: quo fit multitudinem facilius corrumpi, & ad patriam pro-
dendam flecti, quàm Principem, cui commune bonum est etiam
proprium. Et sicut Princeps, qui solus rerum potitur, potentior
est, di-

penès Papam non Concilium esse; 401
est, ditiórque, quàm optimates; ita etiam cupiditati & metui minus
patet, qui duo sunt affectus maximè præponentes, rerúmque humana-
rum Domini, & quibus multitudo plerúmque vincitur.

Percurre omnia Regnorum, Rerúmque publicarum monu-
menta, Monarchias fuisse Rebus publicis longè diuturniores, poten-
tiores, bello & pace florentiores, invenies. DEUS ergo Ecclesiæ
suz, quam tantopere dilexit, cui unitatem maximè pacémque com-
mendavit, non debuit aliud, quàm monarchicum Regimen dare;
non esset verò monarchicum, summâ Potestate penès Concilium, hoc
est, multos existente. Quamvis enim & Monarchia suas habeat ma-
culas, & quæ rerum humanarum conditio est, sua detrimenta, ea ta-
men longè in uno minora sunt & pauciora, quàm in multis.

Nec verò hæc ludendi temporis gratiâ, & philosophorum ritu
disputamus, qui aut in porticu, cùm vacabat; aut in scholis de
optimo regendi genere differebant; sed rem ipsam loquimur, totq;
exemplis testatam. Revoca in animum, si placet, illa tot Episcopis
numerosa Concilia, Antiochenum, Ariminense, Ephesinum 2. Con-
stantinopolitanum sub Leone Isaurico, & aliud sub Copronymo,
Pisanum, & Basileense, quæ licet Patribus doctrinâ & pietate in-
signibus abundarent; quia tamen à Romanis Pontificibus non du-
cebantur, & contra istius voluntatem, præscriptasque leges statue-
bant, quid aliud quàm latrocinia, pestesque evaserunt? sicut econtrâ
Concilia per Romanos Pontifices confirmata, omnium fidelium ve-
neratione cultúque accepta sunt; tantùm videlicet interest etiam sa-
cræ multitudinem uni Principi subesse.

Sed quia in hoc argumento multa sunt à doctissimis viris in lucem
edita, Bellarmino præsertim de *S. Pontifice* l. 1. à c. 1. Nos ne actum
agamus, pauca delibabimus, quæ ad rem nostram faciunt ex SS.
Patribus:

S. Hieronymus ep. 4. *Multa animalia & ferarum greges ductores
sequuntur suos: in apibus Principes sunt: grues unam sequuntur: ordine
litterato Imperator unus: iudex unus Provincia. Roma, ut condita
est, & duos simul fratres reges habere non potuit, & parricidio dedicatur.
In Rebecca utero Esau & Jacob bella gesserunt. Singuli Ecclesiarum Episco-
pi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo Ecclesia-
sticus suis rectoribus nititur. In navi unus Gubernator: in domo unus Do-
minus: in quovis grádi exercitu unius signû expectatur. Et ne plura repli-*

Ecc

cando

402 Lib. II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem
cando fastidium legenti faciam, per hac omnia ad illud tendit oratio, ut
doceam te non tuo arbitrio dimittendum, sed vivere sub unius disciplina
Patris, consortioque multorum.

S. Thomas 1. p. q. 103. a. 3. Optima est gubernatio, qua fit per unum.
Cujus ratio est: quia gubernatio nihil aliud est, quam directio gubernato-
rum ad finem, qui est aliquod bonum. Unitas autem pertinet ad rationem
bonitatis. Probatur per hoc, quod sicut omnia desiderant bonum, ita desi-
derant unitatem, sine qua esse non possunt. Nam unumquodque in tan-
tum est, in quantum unum est. Unde videmus, quod res repugnant sua
divisioni quantum possunt, & quod dissolutio uniuscujusq; rei provenit ex
defectu illius rei. Et ideo id, ad quod tendit intentio multitudinem guber-
nantis, est unitas, sive pax. Unitatis autem causa est per unum. Mani-
festum est enim, quod plures multa unire & concordare non possunt, nisi
ipsi aliquo modo uniantur. Illud autem, quod est per se unum, potest esse
unitatis convenientius, quam multi uniti. Unde multitudo melius guber-
natur per unum, quam per plures. Relinquitur ergo, quod gubernatio
mundi, qua est optima, sit ab uno gubernante. Et hoc est, quod Philoso-
phus dicit in 12. Metaph. Entia nolunt disponi male, nec bonum pluralitas
principatum: unus ergo Princeps.

Idem S. Doct. l. 4. contra Gent. c. 76. Sic igitur in uno spirituali po-
pulo unius Ecclesie requiritur unus Episcopus, qui sit totius populi caput:
ita in toto populo Christiano requiritur, quod unus sit totius Ecclesie caput.
Item ad unitatem Ecclesie requiritur, quod omnes fideles in fide conveni-
ant. Circa verò ea, qua fidei sunt, contingit quaestiones moveri: per diver-
sitatem autem sententiarum divideretur Ecclesia, nisi in unitate per unum
sententiam conservaretur. Exigitur ergo ad unitatem Ecclesie conserva-
dam, quod sit unus, qui toti Ecclesie praesit. Manifestum est autem, quod
Christus Ecclesie in necessariis non deficit, quam dilexit, & pro ea sangui-
nem suum fudit, cum & de Synagoga dicatur per Dominum: Quid ultra
debui facere vineae meae, & non feci? Esaiæ 5.

Non est igitur dubitandum, quin ex ordinatione Christi unus toti
Ecclesie praesit. Adhuc: Nulli dubium esse debet, quin Ecclesie Regimen
optime sit ordinatum, utpote per eum dispositum, per quem Reges regnant,
& legum conditores iusta decernunt; optimum autem regimen multitu-
dinis est, ut regatur per unum: quod patet ex fine regiminis, qui est pax.
Pax enim & unitas subditorum est finis regentis. Unitatis autem congru-
entior causa est unus, quam multi. Manifestum est igitur, regimen Eccle-
siae sit

sia sic esse dispositum, ut unus toti Ecclesia præsint. Amplius, Ecclesia militans ex triumphanti Ecclesia per similitudinem derivatur: unde & Joannes in Apocalyp. vidit Jerusalem descendentem de caelo: & Moyse dictum est, quod faceret omnia secundum exemplar ei in monte monstratum. In triumphante autem Ecclesia unus præsides, qui etiam præsides in toto universo, scilicet Deus. Dicitur enim Apocal. 21. Ipsi populus ejus erunt, & ipse cum eis erit eorum Deus. Ergo in Ecclesia militante unus est, qui præsides universis. Hinc est, quod Osee 1. dicitur: Congregabuntur filii Juda & filii Israel pariter, & ponent sibi caput unum. Et Dominus dicit Joann. 10. Fiet unum ovile, & unus pastor. Si quis autem dicat, quod unum caput, & unus pastor est Christus, qui est unus unius Ecclesie sponsus, non sufficienter respondit. Manifestum est enim, quod Ecclesiastica Sacramenta ipse Christus perficit. Ipse enim est, qui baptizat. Ipse est, qui peccata remittit. Ipse est verus sacerdos, qui se obtulit in ara Crucis, & cujus virtute corpus ejus quotidie in altari consecratur: & tamen quia corporaliter non cum omnibus fidelibus praesentialiter erat futurus, elegit ministros, per quos praedicta fidelibus dispenseret, ut supra dictum est. Eadem igitur ratione, quia praesentiam corporalem erat Ecclesiae subtrahitur, oportuit, ut alicui committeret, qui loco sui universalis Ecclesiae gereret curam. Hinc est, quod Petro dixit ante Ascensionem: Pasce oves meas, Joann. ult. & ante passionem: Tu iterum conversus confirma fratres tuos. Lucae 22. Et ei soli promisit: Tibi dabo claves Regni Caelorum. Ut ostenderetur potestas clavium per eum ad alios derivanda ad conservandam Ecclesiae unitatem. Non potest autem dici, quod etsi Petro hanc dignitatem dederit, per eum tamen ad alios non derivatur. Manifestum est enim, quod Christus Ecclesiam sic constituit, ut esset usque ad finem saeculi duratura: secundum illud Esaie 9. Super solium David & super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud, & corroboret in iudicio & iustitia, a modo & usque in sempiternum: manifestum est igitur, quod ita illos, qui tunc erant, in ministerio constituit, ut eorum potestas derivaretur ad posterum pro utilitate Ecclesiae usque ad finem saeculi; praesertim cum ipse dicat Matth. ult. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi. Per hoc autem excluditur quorundam presumptuosus error, qui se subducere nituntur ab obedientia, & subjectione Petri, successorem ejus Romanum Pontificem universalis Ecclesiae Pastorem non recognoscentes.

S. Athanasius. Orat. contra gentes: Pugnantia & contraria ex ipsa natura in unum non coalescerent, nisi praestantior aliquis esset, & Dominus, qui ea conjungeret, cui & ipsa elementa (tanquam ancilla Domino

suo obsequentes) cedant & obtemperent. Non enim singula ad suam ipsarum naturam respectantia cum aliis depugnant, sed eum, qui canaco-
 agmentavit, Dominum agnoscant, concordiam inter se fervent, & natu-
 raliter quidem inter se contraria, gubernatoris tamen voluntate in amicitia
 conciliantur. Et paulo post: Si videas civitatem ex multis vtriusq;
 hominibus constantem, parvis, magnis, opulentis, pauperibus, senibus, ju-
 nioribus, maribus, feminis bono ordine rectaq; disciplina coli, eosq; quibi
 degunt, tametsi diversos inter se, animo tamen consentire, neq; juvenes con-
 tra senes insurgere, sed omnes equalitate juris pacem tueri: si hoc inspicia-
 mus, fieri nequit, quin in mentē veniat, Principis inibi presentia hanc con-
 cordiam foreri, tametsi ille in conspectum non prodeat, quum immodestia
 pro signo habeatur, sine capite Rempublicam esse: ordo autem contrā Prin-
 cipis curam moderationemq; demonstrat. Ut enim cum corpore membrorum
 inter se congruentiam videmus, neque oculos cum auribus pugnare, neque
 manus contra pedes seditionem movere, sed unumquodq; proprium perfici-
 cit negotium absq; seditione, prorsus ex illo ipso intelligimus, esse animam
 in corpore, quæ ista ad istum modum temperet ac regat, etiam si illa oculis
 non pateat: ita quoq; in universitatis istius ordine & harmonia, necesse est,
 ut animadvertamus, omnium istorum Principem esse Deum, eumq; unum
 & non plures. Nam ille dispositionis ordo, & rerum omnium consentiens
 harmonia non multos, sed unum sibi ducem Principemq; esse declarat, ni-
 mirum verbum Dei. Non enim, si plures essent rerum naturæ Principes,
 servaretur ejusmodi universitatis ordo, sed omnia confusa, & inordinata
 forent, propter multos istos: cū unusquisq; omnia ad suum arbitrium
 traheret, & cum alieno depugneret. Ut enim diximus, multitudinem Numi-
 numum nullitatem esse Numinum: ita quoq; necesse est, multitudinē Prin-
 cipum id efficere, ut nullus esse Princeps videatur, (cū enim quisq; alterius
 regnum tollebat, nullus reliquus conspiceretur Princeps:) sed inter-Regnū
 potius sine capite erat. Ubi autem Princeps non est, ibi prorsus disturbatio
 nascitur. E diverso in multis usq; diversis, ordinis & concordie observan-
 tiā, unumquodq; moderatorem ostendit, ut si quis è longinquo citharam au-
 diat ex multis & diversis nervis compositam, & ex iis contentis harmoni-
 am admiretur, quod non solum gravis suum sonum absolvit, neq; solum acu-
 tus, neque solum medius, sed omnes pariter: pari modo inter se consonant,
 planè ex eo intellexerit, non à se ipsa citharam moveri, aut à pluribus pul-
 sari, sed unum esse musicum, qui uniuscujusq; nervi vocem ex arte ad con-
 centum harmoniæ misceat, etiam si illam non contineatur: ita quoq; ex
 consona

consensu ubiq; & concinna mundi dispositione, nec superioribus contra inferiora, neq; inferioribus contra superiora insurgentibus, sed omnibus in commune unum ordinem consicientibus, consequens est, ut non plures natura Principes & Reges, sed unum intelligamus, sua luce omnia illustrantem & moventem.

Sanderus l. 5. de visibil. Monarch. c. 5. Quae nunc spes restare posset, ut nulla duae Episcopales Cathedrae, aut etiam ut duae quopiam Paroeciae interris vel ad unum consentirent, nisi vinculo quopiam visibili, & eo maxime conspicuo, in unitate & pace retinerentur? aut unde factum est, ut Romana Ecclesia in hodiernum staret ac floreat, nisi quia Pastore uno fidei vel nunquam, vel non diu caruit, qui omnes oves intra Dominicum ovile diligentiâ & industria suâ contineret? Quae autem gentes cum Romana Ecclesia communicant, illae tanto magis in Ecclesiastica pace florent, quod magis communicant cum illa. Si penitus cum illa communicant, penitus à schismate ac heresi liberae sunt: ut Sicilia, ut Neapolitanum Regnum, ut reliqua Italia, ut Hispania, ut Lusitania, ut inferior Germania. Ex altera vero parte gentes illae, quae aut penitus, aut ex parte recesserunt à Romana fide, aut Saracenae subjectae sunt, ut Afri, & Numidae, in poenam heresis Manichaeorum, Donatistarum, Arianorum & Pelagianorum: aut Turcis parent, ut Aegyptus, Asia, Gracia, in poenam schismatis, quod ab Ecclesia Romana unitate discesserunt: aut certe nec secum quidem ipsae consentiunt, ut Gallia, Germania, Polonia, Suetia, Gothia, Anglia, & Scotia, quae domesticis inimicitiis ob fidem & Religionem susceptis, ita debilitantur, ut planè hosti externo viam straverint, quâ facilius eos in servitutem redigat. Gens enim & Regnum, quod Ecclesia Dei non servierit, secundum Isaiae Prophetiam, peribit. Non perit unquam illud Regnum, quod uni Pastori in Petri Cathedra sedenti obediit. Perierunt autem omnia illa, & in futurum peribunt, quae Petri Cathedram erigunt, quaeq; inconsutilem Domini tunicam, cui milites pepercerunt, dividere ac partiri conantur. Quid? tot ista sectarum, quae hodie regnant, monstra nonne ob id orta sunt, quia uni potissimum Pastori non obeditur? nemo jam fere est, qui ignoret, D. Cyprianum scripsisse: Neque enim aliunde hereses oborta sunt, aut nata sunt schismata, quam inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos & ad tempus iudex vice Christi cogitatur; cui si secundum Magisteria divina obtemperaret fraternitas universa: nemo adversum Sacerdotum Collegium quidquam moveret, nemo post divinum iudicium, post populi suffragium, post Coepiscoporum consensum iudicem se jam non Episcopi, sed Dei faceret, nemo dissidio

Ecc 3

unitatis

466 Lib. II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem unitatis Christi Ecclesiam scinderet, nemo placens ac tumens seorsum, foris haresim novam conderet.

Et infra: Cur autem unus Pastor ceteris fidelibus à Christo propositus putari debeat, nos tot ac tantas rationes afferimus.

Primum ne longè præclarissimum gubernationis genus (qualis est Monarchia) à Christi Ecclesia abesse censeatur, in qua secundum ordinem omnia fieri debere Apostolus docet.

Deinde, ut status Ecclesia cohaereat cum eo gubernationis modo, qui observatur in ceteris omnibus creaturis, quæ ad unum suæ naturæ conditionisque principium referri solent, ut constat de cælis, sideribus, animantiumque, & corporibus, & gregibus.

Tum autem, ut Ecclesia militans in suo genere sit similis triumphanti Ecclesia, quam nemo negat ab uno Christo ita gubernari, ut Christus ab eadem Ecclesia facie ad faciem videatur. Unde & huic militanti Ecclesia unus militans Pastor præesse debet, qui ab eadem Ecclesia videri queat.

Præterea, ut regimen Ecclesia Christi respondeat statui, quem eadem Ecclesia, sub Patriarchis habuit, quorum non nisi unus eadem ætate, eodemque tempore primas tenuit, & cui ceteri omnes velut Primati cedeant, sicuti constat de Melchisedech, qui benedixit Abrahe, tanquam inferiori Patriarchæ.

Atque, etiam, ut status Ecclesia Christi respondeat statui legis Mosaicæ, sub qua unus tantum Pontifex omnibus, quæ in mundo erant Synagogis præfuit.

Ut status Ecclesia Christi non dissentiat à Prophetarum doctrina, qui prædixerunt, eam fore similem aciei castrorum ordinatæ, in qua unus est primus Dux seu Imperator.

Ut respondeat Christi Doctrina, qui Ecclesiam Regnum, ovile, hospitium, seu diversorium, in quo unus Rex, Dominus, aut Pastor, usque visibilis, & ejusdem conditionis cum subditis suis præest.

Ut respondeat doctrina Apostolorum, qui Ecclesiam dixerunt similem esse corpori, cuius unum est præcipuum membrum, & similem domui, in qua unus Paterfamilias dominatur.

Ut Ecclesia gubernatio consentiat ipsa secum, sitque non minus in tota militante Ecclesia unus militans Pastor, quam in singulis militantibus Provinciis, & Paræciis singuli sunt militantes Pastores.

Ut æterna Monarchia Dei per unum ad tempus Pastorem demonstretur. Nam Ignatius tradit, Episcopum figuram Dei in Ecclesia gerere, in epistola ad Smyrneneses. Sit ergo unus in Ecclesia summus Pontifex, qui figuret unitatem Dei.

Ut

Ut visibilis Monarchia, quam Christus in terris agens per seipsum inchoavit, & quā in hodiernum diem Ecclesiam gubernat, in terris per vicarium ipsius continuetur, & perseveret: nec alia nunc Ecclesia esse putetur, quā sub Christo fuit. Effet quippe alia, & non una eadēque Ecclesia, si forma regiminis, quæ sub Christo in terris agente non nisi Regia fuit, nunc in Aristocratiam vel Democratiam mutaretur.

Ut Christi unius in æternum Pastoris unitas hoc modo figuretur. Nam cū Ecclesia sit imago rerum ipsarum, quæ in cælis elucet: ut ibi constat, unum Christum esse totius Ecclesie suæ æternum Pastorem, sic oportuit illam Christi præsentiam per unius Pastoris Primatum in terris figurari.

Ut etiam invisibilis unitas Ecclesie, hoc visibilis unius Pastoris Primatu designetur, quæ Cypriani est ratio in libro de unitate Ecclesie. Ex illa visibili connexionē, quā cohererent inter se Presbyteri, Episcopi, primates, & summus Pontifex, facile intelligitur, quanta sit illa spiritalis unitas, quæ intercedit Ecclesie tam cū Christo Capite, quā cū reliquis ipsius membris.

Ut militantis Ecclesie externa unitas & pax per unum Pastorem conservetur, schismataq; tollantur, quæ est Optati ratio in lib. 2. de schismate Donatistarum: & D. Hieronymi adversus Iovinianum.

Ut non desit in Ecclesia, qui iure divino peccata inferiorum Pastorum Ecclesie puniat, & negligentiam Prælatorum suppleat, quæ est Gregorii M. ratio, lib. 7. Epist. 8.

Ut quando Synodus propter externam persecutionem congregari non potest, sit tamen qui pro auctoritate sua causas singulorum cognoscat, & decidat, quæ est Basilii M. ratio in Ep. 78.

Ut cū singulis Pastoribus portio gregis aliqua sit assignata, nec illi teneantur curam suscipere eorum, qui non sunt ipsis commendati: non desit tamen, qui & propagandi Evangelium curam gerat, & Episcopos novos illis constituat, qui de novo ad fidem convertuntur. Hac enim cura nisi ad unum aliquem ante alios omnes spectaret, non tot Nationes, post Apostolorum ex hac vita migrationem, Christi fidem suscepissent.

Ut sit, qui Episcopatus antea constitutos, vel dividat, vel uniat, prout res ipsa videbitur postulare. Quod nisi ab uno præcipue fieret: vel non fieret id omnino, vel cū gravi scandalo sæpe fieret.

Ut certum sit, quæ Concilia sint legitima: & quis vel congreget, quemadmodum oportet, vel quis econtra dissipet: quæ est ratio Damasci contra Concilium Ariminense.

Ut quæ

Ut quæ de uno inter Apostolos majore & prædecessore, in Evangelio scribuntur, vera & in Ecclesia gubernatione, perpetua esse credantur, ut quæ de Primatu Petri tam perspicue in Evangelio narrantur, & à sanctis Patribus ita exponuntur, vana esse non existimentur.

Ut Ecclesia Christi, Daemonum societate inferior non judicetur, si a visibili unius Primatu careat, quem Princeps Daemoniorum sortitus est.

Ut quæ de Romani Pontificis Primatu sancti Patres & Oecumenica Concilia tanto consensu docent, vera esse non dubitetur.

II. *Secunda Ratio* desumitur ab Auctore & causa efficiente Potestatis Ecclesiasticæ: hæc enim, cum versetur circa decisiones dogmatum, & quæstiones fidei, verum intellectum scripturarum, leges universales, quæ totum Populum Christianum obligent &c. non potuit hominum voluntate, occupatione, aut præscriptione institui, sed solâ Dei voluntate, suam auctoritatem, potestatemque, in alium tanquam vicarium deponentis. Cum ergo Concilium sibi rerum summam, apicemque Ecclesiasticæ Potestatis vindicat; quærimus, à quo acceptam, à quo, quando & ubi datam? scriptura enim de Conciliis tacet, Patres nihil dicunt, Traditio, ususque rerum contrarius est; à quo ergo in totam Ecclesiam, ipsumque Papam hic Concilio dictum: *Tibi dabo claves Regni Cælorum?* num Concilio: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam?* num Concilio: *Si amas me, pascere oves meas.* Et pro te rogavi, ut non deficiat fides tua? Aut Concilium ad oves Christi pertinet, aut ad Ovile, aut pastorem Ecclesiæ agit. Si Pastorem; ostendat, quando illi oves & Ecclesia commissa, quando mandatum pascendi Ecclesiam universam illi datum: immo stante Christi promisso, nec dari potuit: cum ipse apud Joannem dixerit; *Unum pastorem, & ovile futurum:* unum, inquit, non trecentos, aut sexcentos, quot in Conciliis sunt. Si verò Concilium ad oves & ovile spectat, ergo non supra, sed infra Pastorem est, nec pascit, regitque; sed ab illo pascitur, regiturque. Absitenim, ut dicamus, Concilium sibi potestatem usurpare, quam non accepit; aut accepisse, quæ data non est: aut datam esse, quæ ostendi non potest, quando, & ubi data sit. Alioquin si Patres Concilii supremam sibi in Ecclesia potestatem adscriberent, quam non accepissent; ad eos spectarent Dei apud Oseam querelæ c. 8. *Ipsi regnaverunt, & non ex me: Principes existerunt, & non cognovi.*

III. *Tercia ratio* desumitur à causa exemplari, nam Concilium universale non est ipsa Ecclesia universalis, sed eam tantum repræsentat: quemadmodum Legatus repræsentat Principem, à quo missus est, &

est, & Vicarius suum Principalem; & in hoc sensu Concilium Constantiense sess. 4. 5. & 6. dicitur repræsentare Ecclesiam Catholicam in terris militantem; si ergo Concilium non est Ecclesia, sed hanc tantum repræsentat, ergo non est majoris auctoritatis, quam ipsa Ecclesia; sicut imago & Legatus Principis tantum abest, ut Principem auctoritate superent, ut potius multum infra illum sint: sed Papa est supra Ecclesiam universalem, nec ab ista judicari potest, cum illius sit Magister, Pastor, fundamentum, & claviger: est verò absurdissimum, Magistrum à discipulis, Pastorem ab ovibus regi. Demus enim Pontificem suam potestate aburi, salvam tamen Religionem, fidemque; demus corruptis moribus esse; hæc causæ non sufficiunt, ut desinat Magister & Pastor esse, ejusque potestas in Ecclesiam & Concilium migret; immo audiendus est, & quæ dicit facienda, non tamen quæ facit imitanda. *Matth. 23.* Et Magistratibus non tantum modestis, sed etiam discipulis parendum esse Apostoli est doctrina *1. Petri*. Aliud est in Principe alicujus liberæ Reipublicæ, in qua sicut Princeps à Magnatibus aut populo potestatem & imperium habet; ita potest ab iis adstringi, & pro certis casibus illius potestas ad populum & magnates reverti; non sic in Papa, qui à Deo primatum, curamque universæ Ecclesiæ accepit, quæ à solo Deo limitari potest restringique. Si ergo Pontifex, tanquam Pastor, Caput, & Magister non singularum tantum Ecclesiarum, sed Ecclesiæ ipsius universalis (quod sæpe in Conciliis definitum est) majori, quam tota Ecclesia, auctoritate præditus est, multo magis, quam Concilium universale, quod Ecclesiam tantum repræsentat, nisi velis plus in imagine, quam prototypo esse, plus in Legato, quam Principe. Immo cum Concilium Ecclesiam repræsentet, non potuit Concilio jus pascendi Ecclesiam dari: sicut nec imagini, aut Legato & Vicario Principis jus & potestas in Principem: & quando Christus Petro promisit: *Pasce oves meas: super te fundabo Ecclesiam meam*: hæc promissio, si directa non in Petrum principaliter, sed in Ecclesiam & Concilium fuit: sensus verborum esset: Tibi Ecclesia dabo claves Ecclesiæ: Super te, o Ecclesia, fundabo Ecclesiam meam: Tu Ecclesia pasce Ecclesiam meam: qui sensus planè absurdus est.

IV. Quarta ratio, à fine desumitur, ob quem hanc supremam potestatem conferre in Concilium moluntur. Si enim hanc potestatem eum in finem necessariam dicunt, ut Pontifex dubius &

410 Lib II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem
in schismate creatus, aut in hæresim lapsus in ordinem redigatur; hi
duo casus sunt excepti, ut infra dicemus, ne ullam superioritatem
Concilii arguant; cum Pontifex hæreticus, caput Ecclesiæ desinat
esse: & dubius ac in schismate creatus, habeatur pro nullo; si verò
Pontifex indubitatus sit, perditis tamen moribus, & Christi Vicario
indignis, qui tamen in apertam Ecclesiæ perniciem non spectent; nul-
la hinc opus Concilii superioritate, cum mali mores Pontificem non
continuo dignitate suâ spoliarent, essetque res pessimi & fatalis exempli,
ob privata & domestica vitia, Principem gradu dejicere, & Majesta-
tem regnantis subditorum criminationibus & libidini exponere, sem-
per aliquid in Principum vitia damnantium, & qui, ut altissimo loco
positi sunt, nec omnium & discordantia vota explere possunt; ita ca-
lumnias maximè & invidiæ ac odii subditorum parent. His si gra-
fari in Principem liceat obventu criminum, quæ in illo notantur, quem
tu reperies thoni securum, semper inter vera, quæ hominem non de-
ferunt, aut imaginaria delicta, quæ multo veris plura sunt, majestate
dubiâ, & casui vicinâ? & ideo sacra paginæ, Principibus etiam
malis dyscolisque obtemperari volunt *Marth. 23. & Petri 1.* Fuitque
in Pontificibus sub finem noni & initium decimi sæculi exemplum
memoratu dignum, ubi cum corruptissimi essent Pontificum mores,
seque ipsos mutuis exdibus delebant, illique Pontificatu donarentur,
qui plus gratiæ & amoris à nobili meretrice obtinerent; nunquam
propterea vel schisma conflatum est, vel Synodus Pontifici exaucto-
rando indicta. V. Glabr. *lib. 2. c. 6.* Luitprand. *l. 2. c. 13.* Baron. *ad*
Annum CMVIII. & MI.

Si verò Pontificum mores adeo fædi perditique essent, ut in
publicam perniciem exirent, velut si aliena invaderent, injustissi-
mas leges conderent, Principum jura & regna turbarent, &c. tunc
nec Concilio, nec ejus supra Pontificem majoritate opus est, cum jus
naturale omnia illa permittat, quæ ad justam defensionem pertinent.
Si ergo invadat reas meas, repellam: Si aggrediatur, resistam: Si
censuris & interdictis fulminet, ostendam, illo ferro & igni, sano
corpori opus non esse: Si regno minetur, minis innocentiam & ar-
matam opponam; quid hinc opus provocatione ad futurum Conci-
lium? quod illi fecerunt, à quibus cum Pontifex decimas in sacram
expeditionem peteret, futurum Concilium appellârunt; si enim Pon-
tificis postulatio injusta erat, & legitimis causis destituta, adeo ut eas
decimas

decimas injustè peti, palàm omnino esset, nihil attinebat futura & incerta remedia exposcere, cùm liceret præsens uti, hoc est legitima rerum iuriumque suorum defensione, maximè in urbe Regia, & quæ suas vires aliorum æquitati sociasset, & hæc forsan Ottoni M. causa fuit Joannem XII. Pontificem Romanum solio exturbandi, qui contra fidem Augusto datam, adstrictamque juramento Adalbertum Tyrannum fovebat, in certam Ecclesiæ & Imperii perniciem; & potuit Ottonis hoc factum, quamvis à quamplurimis damnatum, eâ ratione purgari, quòd Joannes fuerit notoriè & contra fas solio impositus, intrususque magis quàm electus, factionibus metuque oppressâ eligentium libertate: quamvis ad majora evitanda mala, Ecclesia illum aliquamdiu toleravit, dum oblatâ occasione hoc monstro, quo nihil turpius Vaticanum vidit, se liberavit. Sed de hoc plura, cùm ad objectiones respondebimus.

Tandem, si Concilium Pontifici anteponas in decisionibus fidei, nèque hoc necessarium est; cùm multis retrò sæculis definita dogmata fuerint, multæque hæreses damnatæ solâ Pontificum operâ, nulloque adhibito Concilio, ut infra. Et si hæresis aliqua Concilio indigeret, non propterea Concilii auctoritas Pontificiâ præstaret; sed ejus, Patrumque suffragia, confirmationi, & directioni SS. Pontificum subjacerent, prout hætenus demonstratum à nobis est. Cùm ergo in nullo casu hæc Concilii in Pontificem Romanum potestas Ecclesiæ necessaria sit; qui illam tuentur, patet non tam Ecclesiæ causam, quàm suam agere, ut videlicet, dum Concilium cum Pontifice committunt, ipsi interim in tuto sint, objectâque insequenti morâ, se ipsi honestè subducant.

V. *Quinta ratio est ab eventu*: nulla quippe de rebus futuris judicandi certior est regula, quàm præteritorum memotia, quæ enim plerumque aut semper contigerunt, iterum contingent, & temeritas esset illie malaciam & serenum expectare, ubi semper naufragio & tempestate jactatus es. Jam verò nullum umquam Concilium hanc in Pontifices expeditionem aggressum est, cui non infeliciter ea cesserit.

Numerorum 16. Ecce, inquit sacer textus, Core filius Isaar, & Dathan atq; Abiron surrexerunt contra Moysen, & Aaron, alique filiorum Israhel ducenti & quinquaginta viri proceres synagoga, & qui tempore

Concili per nomina vocabantur: cumq. steterissent contra Moysen & Aaron dixerunt: Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sanctorum est, & in ipsis est Dominus, cur elevamini super populum Domini? Quod cum audisset Moyses, cecidit in faciem pronus, locutusque est ad Core, & omnem multitudinem: Multum erigimini filii Levi: num parum vobis est, quod separavit vos Deus Israel ab omni populo, ut vobis etiam sacerdotium vendicetis? & omnis globus tuus stet contra Dominum; quid enim est Aaron, ut murmuretis contra eum? Confestim igitur, ut cessavit loqui, dirupta est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suum devoravit illos: sed & ignis egressus à Domino interfecit ducentos & quinquaginta viros, qui offerebant incensum.

Anno CDXLIX. in Synodo Ephesina 2. quam Liberatus universalis appellat c. 12. & habetur T. 2. Concilior. ausi sunt Patres contra sententiam & voluntatem Legatorum sedis Apostolicæ Theodoretum, Ibam & Cyrillum Episcopos damnare, eosque & præsertim S. Ilaurianum ad Romanum Pontificem provocantem, Episcopatu exuere: immo Dioscorus in Synodo Alexandrina in ipsum Pontificem sententiam dicere; sed eo eventu, ut teste Liberato c. 12. Ecclesia Orientalis diuturno & pertinacissimo schismate scinderetur, aliis Dioscoro, aliis Flaviano studentibus: duravitque schisma etiam mortuo Dioscoro in Annum DXCIV.

Anno DCCCLXIII. Photius Patriarcha in Constantinopolitana Synodo anathema Pontifici Nicolao dixit: ejusque Synodi is eventus fuit, ut prima illic discordiarum inter Latinam & Græcam Ecclesiam, fila ducerentur, quibus magis semper, magisque impliciti, tandem & imperium amiserunt & fidem.

Eodem anno Patres Concilii Metensis, contra Nicolai Papæ præceptum, corruptisque pecuniâ sedis Apostolicæ Legatis, Lotharii Regis Matrimonium cum pellice Waltrada confirmant, Teutergâ legitimâ conjugē abdicatâ: unde perpetua illi synodo infamia adhæsit, quæ per contemptum à Majoribus nostris prostibulum est appellata.

Eâdem ratione in Concilio Pisano, quod operâ Maximilianî Imperatoris, & Ludovici Galliarum Regis convenerat, agi coeptum est de Ecclesia in capite & membris reformanda, & multa contra Juliî Pontificis auctoritatem illic tentata, sed tantâ omnium execratione, ut quocunque Patres devenirent, faces bello-

cum civilium, infausti que cometae haberentur. Et tandem pace composita illius Concilii Acta in Lateranensi Conventu generali etiam ex Gallorum sententia damnata sunt.

Sed infaustissimum fuit Basileense Concilium, quod contra legitimum & indubitatum Pontificem ausum insurgere, tandem in apertum & diuturnum schisma erupit, aram contra aram erexit, Antipapam produxit, Unionem Graecae cum Latina Ecclesia moratum est, & tantum non disjecit, & denique non prius à turbanda Ecclesia cessavit, quam Deo bellum dirimente, & Patribus lue absumptis, ipsaque tandem Basileam hæresin professam: hic videlicet usurpata à Conciliis auctoritatis exitus plerumque fuit, ut primò in schisma, tum in hæresin abiretur; ut quemadmodum certissimum cladis initium est Ducem perdidisse; sic certissimum hæresis præludium, Vicario Christi Ducique Religionis non obtemperasse. Qui ergo Concilium supra Pontificem extollunt, hoc agunt, ut bellum Civile in Ecclesia accendant, & bellum in quo non corporum sed animarum sit strages: si enim Concilium aliquid statuatur Papali auctoritati adversum, eique leges & jus dicere velit; nunquam Papa huiusmodi Concilium confirmabit, immo rescindet; idque jure optimo, & tantis rationibus exemplisque, quæ hætenus prolata sunt, nixus: carebit ergo huiusmodi Concilium omni auctoritate, cadentque ab eo statuta, velut enervia & viribus cassâ: aut ergo inutile erit Concilium, Papam illud improbante, aut si animum obstinet pergatque Pontifici obistere, & contra istius voluntatem, quæ decrevit, prosequi; oportebit, ut dicebamus, civile bellum conflari membris cum capite, ovibus cum Pastore pugnantibus, Ecclesiam in factiones, & consequenter in tot mala, quæ ex factionibus sequuntur distractâ.

VI. *Sexta Ratio*, fumitur ex Anarchia, hoc est, defectu supremi judicis Controversiarum, qui causas videlicet fidei morumque decidere per sententiam possit, & cui partes litigantes acquiescere teneantur. Tu enim, qui supremam decidendi auctoritatem Pontifici abrogas: qui in sententiis fidei dicendis falli eum posse & errare dicis: qui ultimam hanc decidendi auctoritatem in Concilium transfers: si quæstionem aliquam fidei nasci contingat, qualis ea est, *An Christus realiter, vel tantum figuraliter speciebus consecratis inexistat*. Cujus amabo sententiæ, velut ultimæ, certæque acquiesces?

414 Lib. II. §. III. Rationib. probatur suprem. potestatem Pontificis Romani ? at falli & errare potest, nemo autem certo illud credit, cui falsum subesse potest. Concilii Universalis ? at unde constat universale esse ? unde legitimum ? quid si enim vota non fuerint libera ? quid si metu, præmio, dolis, aut adulatione partium extorta, ut in Concilio Ariminensi ? quid si Canones & acta Concilii corrupta, ut in Synodo Octava ? quid si Patres absque necessaria discussione definiverint, ut aliqui Concilio Constantiensi obijciunt ? Quis denique, ubi toties erratum est, & errati potuit, te securum certumque reddet, erratum non fuisse, si Papæ auctoritas absit ? Deinde quàm multa evenire possunt, ut Concilium universale nunquam conveniat, aut etiam ex industria impediatur ? quis tunc Judicem aget, si potestas suprema, & infallibilis penes Concilium solum est ? Ergo qui Papam impugnant, ejusque auctoritati, eo prætextu se subducunt, quod falli possit ; multò magis Concilium impugnabunt, multòque plura illi opponent, ut vel illegitimum appareat, vel non universale ; & in tanta opinandi licentia, nunquam ingenia, nunquam calami linguæque deerunt, quæ rationes inveniant, easque pulcherrimis coloribus pingant, ut Concilia obumbrent, eleventque auctoritatem ; iisque obsequendi necessitatem tollant. Eò igitur, qui nimium Concilio tribuunt, omnino spectant, ut nec Papæ, nec Conciliis obediant, vivantque exleges. Narrat Dorotheus Serm. 2. de humilitate. *Vidisse se Monachum quemdam, qui in hanc miserrimam conditionem incidisset, ut initio quidem, si quis e fratribus locutus quidquam esset in alterius commendationem & laudem, statim illum spernebat, & quasi conspuebat, dicens : Quis est iste ? non est alius, qui aliquid valeat, præter Zozimam, & qui cum eo sunt. Post cœpit & istos contemnere, ac dicere : Nemo alicujus pretii est, præter Macarium. Et paullo post iterum : Quis est Macarius ? nullus est qui aliquid valeat, præter Basilium & Gregorium. Atq; etiam non multo post cœpit etiam hos pariter spernere, & nullum ullius pretii assermare, nisi Petrum & Paulum. Cui ego prædixi, quod & evenit, fore ut hos quoq; cum tempore contemneret. Quod sanè factum est : nam eos sprexit, & nihil esse pretii habendum, præter Trinitatem, asserere cœpit : statim quoq; in Deum etiam ipsum factus insolentior, intumuit.*

Sic omnino, qui rationes nunc texunt, ut Pontificis auctoritatem carpant, eamque opposito Concilio evadant ; non minùs postea,

postea, cum opus fuerit, Concilio imponent, iisdemque artibus eludent, quibus Papam; cujus rei exempla in Taddeo Imperatoris Legato, & Luthero Apostata, supra ostendimus.

Alias rationes in superioribus §§. passim expendimus, quas non lubet repetere.

§. XIV.

Qui sint casus excepti, in quibus Papa Concilium prævalet.

Summaria.

1. *Papa hæreticus deponi potest.*
2. *Et dubius.*
3. *Potest Papa renunciare Papatui.*
4. *Ius defensionis etiam contra Pontificem exerceri potest.*
5. *An teneatur aliquando Pontifex Concilium universale cogere?*
6. *Quid si Papa contra omnes Patres Concilii sentiat?*
7. *Quid de Pontifice intruso, aut in valide electo?*
8. *Nullum esse casum, in quo Papa manens Papa judicari à Concilio possit.*

I.

Primus casus est: Si Papa ut privata persona hæreticus fiat, ut de Honorio I. in 8. Synodo *Act.* 7. habetur; tunc enim judicari à Concilio, deponique potest. Ita docent S. Antoninus in *summa* 3. p. T. 23. c. 3. §. 4. Suarez de fide p. 10. f. 6. Bell. de Rom. Pont. l. 2. c. 30. Estque definitum in 8. Synodo Generali *Act.* 7. c. *audivimus* 24. q. 1. c. *si Papa* d. 40. c. *Novatianus* 7. q. 1. c. *didicimus*. c. *Achatius* 24. q. 1. c. *oves* 2. q. 7. Et ratio est, quia fides est anima & forma veræ & Catholicæ Ecclesiæ, per quam ab omni alia